

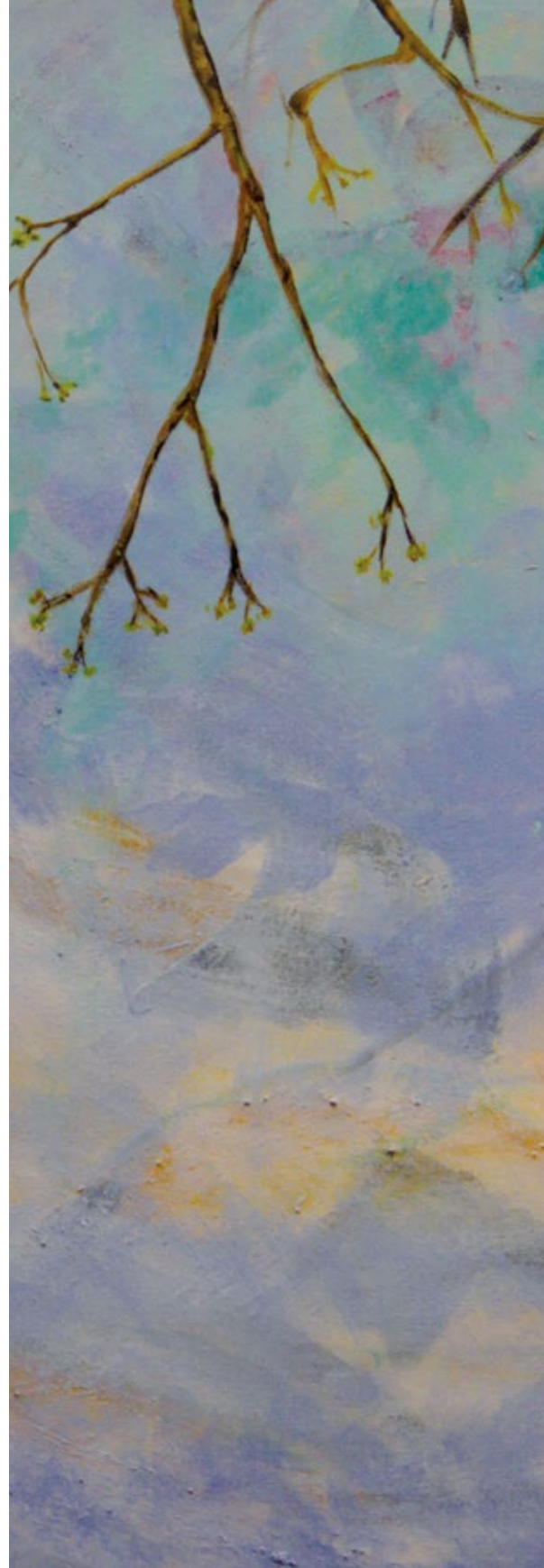
De kunst van het boven komen drijven
Het Diepwater Collectief

© Mei 2015 Het Diepwater Collectief.

Dit boek is tot stand gekomen dankzij een subsidie van Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling Amsterdam en de belangeloze, grote inzet van een aantal leden van het Diepwater Collectief. Kijk vooral even op de 'Dankjewel / Colofon'-pagina achterin om te zien aan wie je je complimenten precies kunt geven.

ISBN 978-90-78761-46-4

De kunst van het boven blijven drijven

Het Diepwater Collectief

Inhoudsopgave

Woorden vooraf

Voorwoord	
door Bram Bakker	7
Woord vooraf	
door Kees Onderwater	9
De aanleiding van dit boek	11

Over het diepwater collectief

De vereniging - wie, hoe, wat,	14
Waar komt de naam 'Diepwater' vandaan?	21
De vereniging - ontstaansgeschiedenis	22
Diepwater in de schijnwerpers	28
De Diepwater Galerie	32

Diepwater-Activiteiten

Workshop Etsen	39
Workshop Keramiek schilderen ...	41
De Fotogroep	43
Modeltekenen	45
Collages maken	47
Donderdagmiddaginloop	49
Vrij boetseren	51
De schrijfgroep	53
Museumbezoek	55

Interviews

Interview met Saskia Arty	59
Interview met Elsa van der Kooy ..	63
Interview met Edward Christiaan .	67
Interview met Thieme van Beek ...	70
Interview met Ron van Dolen	73
Interview met Hans Visser	77
Interview met Cor Pieters	80
Interview met Kevin Cambell	83
Interview met Olav de Jonge	86
Interview met Anneke van Duin ...	89
Model Marla vertelt	93
Interview met Bart Keijzer	95
Dit is ook het Diepwater	99

De kunst (leden portfolio's)

Angelique Gijsbertse	103
Anne Marie Baljé	105
Barbara van der Weele	107
Bart Keijzer	109
Bas Krommenhoek	111
Denise van der Zon	113
Edward Christiaan	115
Emmy	117
Esther Jacobs	119
Gert van Renselaar	121
Hans van Breugel	123

Hans Visser	125	<i>Over de leden</i>	
Hugo Polmano	127	Een paar van onze kunstenaars ..	172
Jean	129	Dit uitstapje maakte indruk!	174
Joachim	131	In memoriam	178
Kaenka D.	133		
Lennert Ras	135	Colofon	179
Maike Mazurel	137		
Marja op ten Berg	139		
Marjo Oosterholt (Maroos)	141		
Michael xx ^v	143		
Micky Bee	145		
Nanna Sem	147		
Nicolette Vial	149		
Olga de la Fontaine	151		
Peter Lammers	153		
Rik Oskam	155		
Ron van Dolen	157		
Roland van Balen	159		
Roos van Lierop	161		
Saskia Arty	163		
Vera Henneman	165		
Wildegein	167		
Yvonne Jofriet	169		

Leve het DWC, de kunst, en de 'afwijkende' psyche

Voorwoord

Dat het Diepwater collectief een zeer bijzonder initiatief is, zal degene die dit leest niet verbazen. Anders stond hij of zij niet met dit boek in handen. Tegelijkertijd is het jammer dat niet veel meer mensen het DWC kennen, en dat er niet veel meer van dit soort initiatieven in Nederland lijken te bestaan.

Dat is eigenlijk ook vreemd, want kunst en een achtergrond in de psychiatrie zijn niet zelden met elkaar verbonden. En er zijn vele voorbeelden van beroemde kunstenaars met een psychische stoornis, die ze eerder inspireerde dan hinderde. Het is zeer de vraag of het werk van Vincent van Gogh even beroemd was geworden zonder de geniale gekte die hij er in wist te leggen. En met gekte wordt hier niets negatiefs bedoeld, integendeel.

Voor veel mensen met een psychische stoornis, of de aanleg daarvoor, vormt kunst een afleiding en een

uitlaatklep. Door kunst kan het vaak moeizame bestaan van mensen met ernstige psychiatrische problematiek soms voor de waardering van het leven zorg dragen. De kunst kan voor mensen met een psychiatrische achtergrond het leven de moeite waard maken, en dat is niet gering (door naar de televisie te kijken heeft nog nooit iemand het leven meer leren waarderen...)

Er is doorlopend discussie of creativiteit en aanleg voor psychische ontregeling aan elkaar verwant zijn. Zoals gezegd: veel kunstenaars van naam en faam bezochten een psychiater. Dat behandeling van een psychiatrische stoornis de kwaliteit van de kunst ten goede komt lijkt in ieder geval niet bewezen. Het 'temmen' van de gekte doodt niet zelden ook de creativiteit.

Door de professionele behandelaars van psychisch leed wordt doorgaans

sterk gefocust op de klachten die iemand heeft. Aandacht voor talenten en eigenschappen die daar tegenoverstaan valt daarbij vaak in het niet. Terwijl iedereen altijd ook ergens talent heeft, hoe verborgen het ook mag zijn.

De grote verdienste van het DWC is er naar mijn idee in gelegen dat het mensen een podium heeft geboden voor hun creatieve kant, voor hun talent en voor iets dat hen inspireert, en niet demotiveert. Daar kunnen veel professionals slechts met gepaste bewondering naar kijken. Dit boek is een manier om dat te doen, en alleen daarom al verdient het door velen bekeken te worden. Zodat eens te meer duidelijk wordt dat een psychiatrische achtergrond de creativiteit niet hoeft te doden.

Bram Bakker,
psychiater en publicist

Dromen, durven en doorgaan!

Woord vooraf

Je realiseren dat je een beperking hebt, dromen over een andere toekomst, dromen delen met anderen, de durf hebben om een initiatief te starten, de tijd willen nemen om de dromen te realiseren, geloven in eigen kracht, ruimte nemen om aan elkaar te wennen, elkaars eigenheid respecteren, beperkingen onderling accepteren, plannen die niet haalbaar blijken voor lief nemen en toch doorgaan, met elkaar kunst maken en delen, met elkaar van mening verschillen en het daar dan over hebben, steun vragen als dat nodig is, ruzie maken en weer verder gaan, successen met elkaar vieren, kansen die zich aandienen pakken,.....

Het zijn deze dingen die de groep kunstenaars in 1992 met elkaar beleefden toen zij de eerste stappen zetten om een kunstenaarscollectief op te richten. De opbouwwerkers van het

Integratie project (ex) psychiatrische patiënten (IEP) boden hen de faciliteiten en de ondersteuning en deze kans werd gepakt. De groep overwon alle belemmeringen met elkaar en drie jaar later was de vereniging Diep Water Collectief een feit.

Nu in een tijd waarin iedereen met een beperking zoveel als mogelijk mee moet doen, waarin het nemen van meer eigen verantwoordelijkheid het adagium is en waarin steeds meer bewoners gestuurde wijkinitiatieven worden genomen is het belangrijk ons te realiseren hoe uniek deze groep in het begin van de jaren negentig was. Deze kunstenaars kregen door hun beperkingen nauwelijks kansen in de toen ook al overspannen (kunst) wereld. Ze besloten tegen alle stromen in het heft zelf in handen te nemen! Met veel respect en ontzag kijk ik naar de pioniers van toen maar zeker ook

naar de huidige actieve leden. Het is prachtig om te kunnen constateren dat dromen werkelijkheid kunnen worden. Mensen met beperkingen hoeven zich niet te laten beperken door wat voor omstandigheid dan ook. Ondersteuning blijft daarbij echter ook in deze tijd een belangrijke voorwaarde.

Ik feliciteer jullie met het fantastische collectief en met dit prachtige boek als document van kracht!

Kees Onderwater

We bestaan al 22 jaar!

De aanleiding van dit boek

Het Diepwater Collectief (DWC) bestaat 22 jaar en dat vieren wij met een boek. Wij, de leden, willen met een tastbaar aandenken stilstaan bij dit jubileum. We willen een boek voor de eigen leden, om trots op te zijn. Een boek waarmee we een bewijs van ons bestaansrecht geven en waarmee we ons ook aan onze subsidiegever kunnen verantwoorden. Een boek ook voor andere geïnteresseerden zoals medewerkers binnen de GGz en andere patiëntenplatforms en organisaties.

Waarom is het DWC bijzonder?

DWC is de éérste en bij ons weten de enige kunstenaarsvereniging voor mensen met een psychiatrische achtergrond in Nederland die ‘consumer run’ is. Dat wil zeggen geheel cliëntgestuurd voor en door de leden; dus zonder professionals en zonder betaalde krachten.

Succesvol zelfgeorganiseerd

Inmiddels is het begrip ‘gebruikersgestuurd’ populair onder invloed van de Participatiewet en de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteu-

ning (WMO) door de gemeenten. Zo zijn er initiatieven ontstaan als buurtgericht straatwerk en bewonersgestuurde wijkontwikkeling.

Voorbeeldfunctie

Wij willen het lezerspubliek laten zien dat DWC hét voorbeeld is van een moderne en actuele vorm van zelforganisatie. Terwijl het Rijk en gemeenten organisaties zichzelf van onderaf willen laten ontwikkelen, om burgers te laten participeren en emanciperen EN de kosten omlaag te halen door zelforganisatie, past het DWC deze aanpak inmiddels al 22 jaar met succes toe. Met name deze voorbeeldfunctie willen we benadrukken in ons jubileumboek.

Resultaat in beeld

Dit boek geeft een compleet beeld van een kunstenaarsvereniging van wie de leden alles zelf kunnen en doen, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Het DWC stimuleert het creatieve vermogen van de leden, waardoor trots en zelfvertrouwen en een hoge mate van zelfstandigheid

ontwikkeld kan worden, waarvan je de resultaten in de diverse interviews kunt lezen.

Taboedoorbrekende context

Het uitgeven van een jubileumboek waarin de kracht van mensen met een psychiatrische achtergrond centraal staat is taboedoorbrekend. We benadrukken waartoe mensen samen in staat zijn. Het boek biedt informatie en inspiratie voor groepen die een zelforganisatie willen opzetten. Het is daarbij ook een mooi boek (niet alleen om te lezen) omdat het vooral veel werk van de leden zal bevatten. Het heeft voor ons (de DWC-leden) dan ook een pr-functie. We hopen dat u net zo blij wordt van het DWC en dit boek als wij!

Over het DWC

Achtergrondinformatie

Tweëntwintig jaar creativiteit

De vereniging - wie, hoe, wat, ...

Wie zijn wij?

Het Diepwater Collectief (DWC) is een kunstenaarsvereniging van leden met een psychische kwetsbaarheid. Ons Collectief heeft nu vijftig leden die werken in een atelier van zo'n zeventig vierkante meter in het centrum van Amsterdam. De ruimte aan de Rozengracht is een creatieve broedplaats. Ons onderscheidend vermogen zit in het feit dat wij, de leden, alles zelf doen.

Onze missie

Onze missie is het bieden van een veilige, prettige en inspirerende plek aan mensen met een psychische kwetsbaarheid, zodat zij zich creatief en als kunstenaar kunnen ontwikkelen.

Onze visie

Wij kunnen als consumer-run vereniging zelfstandig zijn, zonder betaalde medewerkers en buiten de GGz-omgeving. Het bestuur van het Collectief kan samen met de actieve (meewerkende) leden verantwoordelijk zijn voor alle taken en activiteiten van de vereniging. Hierbij dragen de sterkste

schouder de zwaarste lasten!

Kernwaarden en doelen

1. Emancipatie en empowerment van kunstenaars met een psychische kwetsbaarheid.
2. Ontwikkeling van artistieke kennis en vaardigheden.
3. Persoonlijke ontplooiing en zingeving, door verantwoordelijkheid te nemen voor een taak binnen de vereniging.
4. Het opbouwen van een sociaal en creatief netwerk.
5. Aansluiting vinden bij de reguliere kunstwereld
6. Autonomie, (zelf)expressie, gelijkwaardigheid en bovenal acceptatie van en begrip voor elkaar.

Identiteit en zelfbeeld

Bestaat het DWC nu uit psychiatrische cliënten met een creatieve aanleg, of uit kunstenaars met een psychische kwetsbaarheid? Deze vraag doet er eigenlijk niet zo toe. Het is onze behoefte om ons creatief te uiten in een niet-medische omgeving, zonder van buitenaf opgelegde, ons bindende

en zelfsturing

regelgeving. Een nieuw lid kan bij het DWC binnenkomen als een leek met een creatieve aanleg en zich bij onze vereniging ontwikkelen tot kunstenaar. *Dat is ons primaire uitgangspunt.*

Verschillende groepen

Met het groeien van het Diepwater, van rond de twintig leden in 1993 naar vijftig leden nu, is gebleken dat er verschillende groepen te onderscheiden zijn. De scheidslijnen tussen deze groepen zijn niet hard maar bestaan uit stippellijntjes.

- De oudere leden die het begin van het DWC hebben meegemaakt en die nu gemiddeld wat passiever zijn.
- De grootste groep van getrouwe en actieve leden die veel van het atelier gebruik maken.
- De jongste lichter, de nieuwe garde, die actief is binnen de vereniging. Jongste slaat daarbij niet persé op leeftijd.

Binnen deze laatste groep zijn er ook enkele leden die streven naar een zelfstandig inkomen als kunstenaar. Zij

werken daaraan door veel exposities te organiseren of eraan deel te nemen.

Wat bieden wij?

DWC heeft een gevarieerd programma van kunstzinnige activiteiten, meestal in de vorm van wekelijkse workshops. Bijvoorbeeld:

- modeltekenen (2 keer per week)
- fotografie (2 keer per week)
- schrijven (1 keer per week)
- keramiek beschilderen (1 keer per twee weken)
- etsen (1 keer per maand)
- videoavond (1 keer per maand)
- expositie (1 weekend per maand)
- vrij werken (enkele keren per week)
- muziek maken (enkele keren per week)
- boetseren (enkele keren per jaar)

Naast ons werk in het atelier bezoeken leden ook regelmatig galeries en musea.

Actieve leden

Zoals bij veel stichtingen en verenigingen het geval is, komt heel veel werk

terecht op de schouders van een klein aantal mensen. Vooral het bestuur is actief, en daaromheen is er een groep actieve (meewerkende) leden die verschillende taken uitvoert. Deze werkzaamheden variëren van de was doen en boodschappen doen, tot workshops organiseren en in goede banen leiden. Actieve leden hebben een sleutel van het atelier en kunnen te allen tijde zelfstandig werken.

Onze eigenheid

Doordat oudere leden doorgaans niet zo van veranderingen houden en er juist een jongere (niet persé in leeftijd) groep is die nieuwe initiatieven en technieken omarmt, ontstaan er wel eens botsingen over de besteding van ons geld tussen de diverse activiteiten. Er zijn veel kwetsbaarheden en ego's om rekening mee te houden. Dit is een blijvende uitdaging.

Diepwater heeft geen hogere autoriteit die beslist. De structuur van de vereniging is zo plat als een dubbeltje. We moeten en willen het samen zien te rooien en er samen uit zien te komen.

Wat is ons doel?

Heel eenvoudig: Leden de gelegenheid geven zich met kunst bezig te houden. Iedereen met een psychische kwetsbaarheid en aantoonbare creativiteit is welkom bij ons. Voorwaarde is wel dat je zelfstandig kunt werken en in een groep kunt functioneren.

Iedereen heeft een stem

Ieder lid heeft een stem binnen de vereniging. Er is veel ruimte om je te ontwikkelen, alleen of samen met andere leden. Veel mag en weinig moet. De leden kennen elkaar en weten wat ze aan elkaar hebben. Wij zoeken blijvend naar de grote gemene deler om alle leden aan bod te laten komen. Dat betekent continue zoeken naar een ba-

lans tussen 'vernieuwers' en leden die willen vasthouden aan het traditionele kunstenaarschap. Iedereen telt mee en draagt zijn steentje bij, altijd met respect voor elkaar. De vrijheid van de een stopt waar die de vrijheid van de ander aantast.

Over regels en vergaderen

Onze afspraken zijn vastgelegd in een aantal documenten, waaronder de huisregels, onze statuten en verschillende visiedocumenten.

De ledenvergadering is het belangrijkste orgaan binnen het Diepwater Collectief. Elke eerste Dinsdag van de maand wordt er met zoveel mogelijk leden twee uur vergaderd over lopende zaken. Het bestuur bereidt deze verga-

dering voor in de zogenaamde 'kleine bestuursvergadering'. We werken met notulen. De hoofdzaken en besluiten hieruit worden in een nieuwsbrief onder alle leden verspreid, zodat iedereen op de hoogte is van het reilen en zeilen van de vereniging en geplande taken adequaat kunnen worden uitgevoerd. Dit 'poldermodel' werkt al tweentwintig jaar goed, terwijl er toch heel verschillende mensen, groepen en belangen zijn binnen het Collectief.

Methode

Het Diepwater Collectief is als initiatief van onderop gestart. Met vallen en opstaan, veel praten, discussiëren en botsen hebben wij zonder speci-

HUISHOUDELIJK REGLEMENT ATELIER VERENIGING DIEPWATER COLLECTIEF (1998)

fieke methode een stabiele vereniging gecreëerd. Ons onderscheidend vermogen ligt in het feit dat wij zonder betaalde krachten en zonder professionele hulpverleners het beste uit onszelf halen. De mogelijkheid om je op een vrije manier creatief te uiten en je 'thuis' te voelen voorkomt isolement en terugval in ziekte.

Leerpunten

Wat de leden kunnen (her)leren zijn belangrijke praktische vaardigheden, zoals het maken van en zich houden aan afspraken, het opbouwen en onderhouden van lotgenotencontact en vriendschappen en relaties, het vergroten van zelfredzaamheid en vergroten van het probleemoplossend vermogen. Het uitspreken van onenigheden en het oplossen van conflicten op een zo laag mogelijk niveau, dat wil zeggen bij de bron, zijn ook vaardigheden die de leden binnen het Collectief kunnen leren en geeft leden meer mogelijkheden zich ook elders te handhaven.

Succes

Onze manier van werken heeft succes.

1. Elk lid deponeert bij gebruik van de ruimte fl. 1,- in de daartoe bestemde pot. Dit geld dient voor de aanschaf van onder meer genotsmiddelen als koffie; thee; suiker en schoonmaakmiddelen als afwasmiddel; toiletreiniger etc.
2. Elk lid respecteert het aanwezige eigendom van elk ander lid, d.w.z. hij of zij zal geen gebruik maken van materialen die toebehoren aan een ander, tenzij daartoe door de betreffende persoon uitdrukkelijk toestemming is verleend.
3. Elk lid ruimt zijn/haar materialen na gebruik op en plaats deze vervolgens in de daartoe bestemde bergruimtes, tevens veegt hij/zij de vloer even aan.
4. Wanneer een lid langere tijd met een werkstuk bezig wil zijn, dan kan hij/zij daartoe een deel van de wand reserveren; d.w.z. hij/zij kan gedurende deze periode het werkstuk ter plaatse laten staan/hangen. Bij deze reservering dient echter wel een redelijke termijn in acht te worden genomen. Wensen in deze dienen tijdens het werkoverleg aan de orde te worden gesteld.
5. Elk lid draagt er zorg voor dat het door hem/haar gebruikte gemeenschappelijke eigendom (zoals kopje; bestek; borden, etc.) worden afgewassen en opgeborgen.
6. Elk lid dat als laatste het atelier verlaat draagt er zorg voor dat bij vertrek alle elektrische apparatuur (koffiezetapp.; theewaterkan; radio etc.) zo ook de verlichting is uitgeschakeld.
7. Elk lid draait verplicht mee in het programma verrichting van huishoudelijke taken.
8. Het lid dat de ruimte als laatste verlaat draait de voordeur in het nachtslot.
9. Voowaarde om lid van het Diepwater Collectief te zijn: is dat de deelnemer zich verbindt aan de verantwoordelijkheidstaken uit te voeren ten behoeve van de continuïteit van de vereniging; en ten behoeve van zijn/haar activiteiten.
10. Als een lid van de vereniging langdurig geen artistieke activiteiten ontplooit en niet gemotiveerd blijkt tot het doormaken van een artistieke inhoudelijke ontwikkeling kan het bestuur zijn of haar lidmaatschap in overweging nemen.

Zo is een aantal leden doorgestroomd naar een vrijwilligersbaan en heeft een enkeling betaald werk gevonden. Anderen zijn toegelaten tot een kunst-academie of zijn andere opleidingen of cursussen gestart. Bovendien is een grote groep leden aangesloten bij kunstgaleries zonder winstoogmerk zoals Beeldend Gesproken en Outsider Art. Diverse leden hebben op kosten van het Collectief computercursussen gevolgd, zodat ze intern en extern kunnen doorstromen naar andere of meer verantwoordelijker taken. We hebben verschillende leden die vrijwilligerswerk doen bij andere organisaties naast hun taken binnen het collectief.

Nieuw ontdekte vaardigheden

Een niet te verwaarlozen aspect van onze manier van werken is dat leden bij onze vereniging soms taken op zich nemen en vaardigheden ontwikkelen die ze wellicht in een gestructureerde baan nooit hadden ontdekt of ontwikkelt. Er is binnen de vereniging meer dan voldoende ruimte en steun om iets nieuws uit te proberen.

Technologie

Wij zijn op bescheiden schaal bezig met (computer)technologie. Voor onze leden en voor het uitvoeren van werk voor de vereniging beschikken wij over twee eenvoudige Windows-pc's met oudere software en met Open source software. Het merendeel van de leden heeft beperkte ervaring met computers. Het is een wens om een pc-privé-project op te zetten.

De leden die wel kunnen omgaan met computers oriënteren zich momenteel op hoe zij computers creatiever kunnen gebruiken. Voor deze initiatieven is extra geld nodig.

Voor creatieve toepassingen is vaak dure hardware en software nodig. Ook het aanschaffen van documentatie en het volgen van cursussen voor de digibeten onder ons is kostbaar.

Perspectieven voor de leden

De zelfredzaamheid van de leden is een vereiste om welkom te zijn op ons atelier. Onze leden hebben zonder uitzondering een GGgz-achtergrond en kunnen met Diepwater als platform om op terug te vallen hun leven

stabiel en aangenamer maken. Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid is niets vanzelfsprekend. De gewoonste dingen kunnen grote obstakels vormen. En soms is het een kwestie van puur overleven. Van erop of eronder.

Voor de meesten van onze leden geldt ook dat hun (sociale) netwerk en activiteiten veelal geworteld zijn binnen GGz-organisaties en -initiatieven.

De weg naar een betaalde baan is voor de meesten van ons geen haalbare kaart meer. Tientallen jaren bezig zijn met worstelen met je ziekte, je zelfbeeld, de acceptatie van jezelf met je beperking eist een zware tol van lichaam en de geest. Voor diegenen die wel weer een betaalde baan aankunnen is het perspectief niet optimaal. Volgens het Trimbos-instituut houdt slechts 7 tot 8 procent van alle cliënten het op den duur vol in een baan.

In- en uitstroom leden

Ongeveer de helft de leden van het DWC is actief (meewerkend) lid, en dat aantal is redelijk constant. Toch is het lastig een goede balans te houden

tussen voldoende denk- en doekracht, zeker als het gaat om zwaardere taken, zoals bestuurswerk. Er is jaarlijks een kleine uitstroom van leden en een net zo kleine instroom.

Wij hebben doorlopend een wachtlijst. Er passen gewoonweg niet meer mensen in ons atelier. Daarnaast zou groter groeien de redelijk gebalanceerde samenhang binnen onze vereniging in gevaar kunnen brengen. Want meer leden betekent meer dingen regelen en meer zaken die opgelost moeten worden, wat tot een grotere belasting van de actieve leden leidt.

Vragen aan aspirantleden

Als een aspirant-lid een kennismakingsgesprek heeft, wordt hem of haar gevraagd naar een contactpersoon die - bij terugval of erger - geraadpleegd en zo nodig gewaarschuwd kan worden. Ook wordt bij aanname door de vereniging gevraagd of het nieuwe lid een WA-verzekering heeft, voor het geval er op het atelier sprake is van schade of letsel.

Sinds een paar jaar steken we meer energie in een stevige aannamecommissie. Deze zoekt duidelijk naar meerdere kwaliteiten bij de geïnteresseerden. Creatieve kwaliteiten, maar ook een commitment om zich voor de vereniging te willen inzetten. Het is lastig gemotiveerde mensen te vinden binnen onze doelgroep die langere tijd belast kunnen worden.

Externe Contacten

Wij hebben een compacte lijst van externe contacten. Die zou op zich wel uitgebreid kunnen worden, maar we hebben moeite met het vervullen van de pr-functie. We zijn wel redelijk

bezig naar buiten te treden en zoeken actief naar versterking op dat gebied. Er zijn echter een aantal belemmerende factoren zoals het beperkt aantal mensen dat voor deze functie capabel is, maar bovenal het (zelf)stigma van de psychiatrische (ex)cliënt. Het is nooit een voordeel om het label 'psychiatrisch' te hebben, zeker niet als pr-persoon voor onze vereniging. Dus er zijn niet veel leden die dit kunnen en willen doen. We zijn niet aaibaar, sexy of hip!

Financiën

Het Diepwater Collectief ontving van 1993 tot 1997 subsidie via het zorgkantoor van Agis. Sinds 1997 ontvangt het een subsidie van de afdeling Zorg, Samenleven en Welzijn van de gemeente Amsterdam (stadsdeel Centrum).

Modeltekenen 11 maart 2015
Het resultaat van een 2x een half uur.

Een oefening in kijken

Activiteit: Modeltekenen

Bart vertelt: 'Op het atelier aan de Tweede Helmersstraat ben ik 1998 begonnen met het organiseren van modeltekenen, op de donderdagavond. Met pallets en boardplaten creëerden we improvisatorisch een podium waarop we met drie korte standen begonnen om 'los' te komen. Na de pauze hadden we twee keer een stand van 20 minuten. Een aantal leden was onmiddellijk enthousiast, maar niet voor iedereen was het naar naaktmodel tekenen vanzelfsprekend. Een deelnemer was voor de pauze al vertrokken. Later vroeg ik hem of het niet was bevallen. Hij antwoordde dat hij nog niet eerder een naakte vrouw had gezien en is niet meer teruggevoerd bij modeltekenen. Maar ik had de indruk dat het ook niet goed bij zijn manier van werken paste.

In ons tweede atelier, aan de Polderweg, hadden we letterlijk meer ruimte voor het model en de tekenaars. Je kon er een paar meter afstand nemen van je ezel, waardoor je beter kon zien waar je mee bezig was. Sommige leden vonden het onprettig om 's avonds

naar het atelier te komen, omdat het op een - op dat tijdstip - verlaten bedrijventerrein gevestigd was. Het modeltekenen werd om die reden naar de middag verplaatst, waarna het werd uitgebreid naar twee middagen per week. Ook werd er met houten blokken en kleurrijke doeken een professioneler podium en een professionelere achtergrond voor het model gemaakt. Tevens werd het tekenen naar een bewegend model geïntroduceerd.

Ons derde atelier, op de Rozengracht, is weer wat krapper bemeten dan dat op de Polderweg. Als er veel deelnemers zijn, is het soms woekeren met de ruimte om iedereen een plekje achter de ezel of tafel te geven. Ook is er minder ruimte om afstand te nemen van je werk.

Op maandagmiddag hebben we een model dat drie keer een halfuur dezelfde pose inneemt. Dit geeft de deelnemers de ruimte om lang aan één tekening door te werken, of om een schilderij af te kunnen maken. Voor het model is het moeilijk om een dynamische pose te vinden die een halfuur

vol te houden is. Op woensdagmiddag hebben we voor de pauze korte staande standen van 10 minuten, daarna tweemaal een halfuur dezelfde houding. Het tekenen naar bewegend model is inmiddels afgeschaft, wegens gebrek aan belangstelling

Er is een stabiele groep leden die van het modeltekenen gebruikmaakt. Af en toe blijft iemand weg of komt er een nieuw enthousiast lid bij. Deelname aan modeltekenen is voor aspirant-leden een mogelijkheid om kennis te maken met het Collectief, en omgekeerd is voor het DWC een mogelijkheid om te zien hoe het aspirant-lid zich gedraagt in de groep. Dit geldt natuurlijk ook voor de andere workshops van het DWC.'

‘Op het DWC zijn we gelijk en hebben ideeën een kans’

Interview met Olav de Jonge

Olav is 62 jaar oud. Hij studeerde aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, de opleiding eerstegraads tekenleraar en Kunstgeschiedenis. Hij is vanaf het begin betrokken bij het Diepwater.

Op het Dagactiviteitencentrum aan de Keizersgracht gaf Olav vijf jaar tekenles: koptekenen naar model. Er werd in die tijd al veel gediscussieerd over een eigen plek. In die tijd was er op de Lijnbaansgracht iemand die thuis modeltekenavonden organiseerde. Daar was veel vraag naar. Jammer genoeg stopte dat weer. Cor Pieters was in die tijd, samen met Thieme van Beek, al bezig met kadervorming voor een op te richten collectief. Intussen deed iedereen zijn ding, op het DAC of thuis.

Hoewel hij beseft dat kadervorming nodig was sprak Olav dat niet aan. ‘Ik was al heel lang in de beeldende kunst actief en zat bij anarchistische kunstgroepen in Leiden en Den Haag.

Ik ben meer van het bij elkaar komen en dan gezamenlijk vanaf de basis iets opzetten. Samen doelen realiseren. Die kadervorming komt voor mij helemaal aan het eind van het proces, terwijl Cor daar juist mee begon. Vanaf het begin werden regels vastgesteld en moest alles afgebakend zijn. Dat vond ik absurd bij zo’n prille organisatie’.

Leden die een taak hadden kregen een sleutel van het atelier. De enige afgebakende taken waren die van voorzitter en penningmeester, waarvoor verantwoording moest worden afgelegd. ‘De overige taken werden al doende ingevuld. Er was één keer per twee weken een werkoverleg waar werd besproken wat er moest gebeuren. Aan het begin werd er veel geluld over koffie en de telefoon en of je daarvoor moest betalen. Terwijl je op het DAC moest wachten tot de bar open was om iets te kunnen drinken konden we dat nu lekker zelf regelen. Overdreven regelgeving was niet aan de orde.’

Het DWC begon aan de Van Hallstraat, maar het eerste echte atelier was op de Tweede Helmersstraat. ‘Daar waren we heel blij mee, euforisch zelfs. In de Van Hallstraat - in 1998 - was er eigenlijk niets. Geen ezels, geen tekenplanken. Het was een vergaderruimte waar we bij elkaar mochten komen, maar waar je niets vies mocht maken.

‘Op de Tweede Helmersstraat hadden we een vergaderruimte en een ruimte om te werken. Er werd geen onderscheid gemaakt tussen het bestuur en de poetsers. Iedereen die vaak kwam had een sleutel. Veel mensen wilden niet meer naar het DAC. De cultuur van het DAC is dat alles op slot moest. Je kon er alleen tussen tien en twaalf terecht, daarna moest je eruit en mocht je om half twee weer terugkomen. De mensen met de sleutels bepaalden de regels. Dat gaf een waardevolle sfeer.

Op de Polderweg hadden we een heel groot atelier. We kregen daarvoor meer zelfvertrouwen. Het werd tastbaarder dat we bestonden. Ik zette mijn drukpers op het atelier. We maakten houtsnedes en etsen. De periode aan de Polderweg was mijn actiefste periode. Ik gaf daar onder andere een workshop grafiek. Verder heb ik tekenles gegeven en PR gedaan. Wij organiseerden daar regelmatig open dagen en feesten.

Op de Rozengracht – en ook op de Polderweg – werden er feesten gehouden, met muziek, dansen en zuipen. ‘Die waren geheel onvoorspelbaar. Kunstenaars zijn vaak markante persoonlijkheden die veel vrijheid willen en daardoor kan het wel eens botsen.

Olav heeft erg genoten van één bepaalde expositie waarbij het hele atelier optimaal werd gebruikt. ‘Het was een mooie expositie in homogene sfeer. Er waren ruimtelijke en platte objec-

ten die heel mooi geplaatst waren in de ruimte. Opmerkelijk was ook de expositie van onze grafische kunst, resultaat van de grafische workshop op de Polderweg. Mijn vriendin is zelfs op de Rietveld Academie aangenomen vanwege het werk dat ze in die workshop had gemaakt.’

Ook Olav ziet het uitstapje naar Berlijn als een hoogtepunt. ‘Ik ging met Kevin en Denise op stap om de hele stad te verkennen, dat was geweldig’.

In Frankrijk heeft hij een eigen plek met een atelier. Verschillende leden van het Collectief zijn daar al een keer op bezoek geweest.

Als laatste wil Olav het belang van het Collectief benadrukken. ‘Het atelier geeft ons structuur. Op het DWC zijn we gelijk en hebben ideeën een kans’.

Beeld: Adriana

Dank je wel!

Colofon

Omdat in dit boek een aantal mensen meerdere functies hebben vervuld en daarbij echt bergen werk hebben verzet en zeeën van tijd hebben besteed, draaien we dit onderdeel van het boek gewoon deels om. Dank je wel...

Marjo Oosterholt: voor je teksten, je fungeren als aanspreekpunt / materiaal-verzamelaar / voddenjager, voor je tekst- en eindredactie, organisatie, feedback, enthousiasme en betrokkenheid. Zonder jou was dit boek er niet gekomen!

Edward Christiaan: voor al je hulp met de tekstredactie en je praatpaalfunctie.

Hauw Kwee: voor je grote inspanningen op gebied van subsidie-aanvragen.

Adriana Schuurman: voor het erg laat in het traject oppakken van de vormgeving en het en-passant extra portfolio-werk regelen, foto's maken, aanvullende teksten schrijven en redigeren, inhoudelijke keuzes maken en... diverse portretten als →

Bart en Jean voor hun last-minute tekstbijdragen.

Eindredactie

Marjo Oosterholt

Tekstbijdragen

Ron van Dolen, Bart Keijzer,
Hugo Polmano, Marjo Oosterholt
Lennert Ras, Marcella van Tol

Tekstredactie

Marjo Oosterholt, Stien Snijder,
Edward Christiaan, Martin Brandwagt

Grafische vormgeving

Adriana Schuurman
(www.adrianaschuurman.nl)

Portfolio-materiaal

Veelal de kunstenaars zelf

Distributie:

Uitgeverij Tobi Vroegh
(www.tobivroegh.nl)

Mogelijk gemaakt door

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Amsterdam Nienke Boesveldt en
Gabe van Duinen

Drukwerk

Drukkerij E.P.A. van de Geer B.V.
(www.drukkerij-vandeger.nl)

Tot ziens!